
mededelingenblad van het **SINT JOZEFKOOR**

JAARGANG 4 no 2

maart 1994

Redactie:

Wim van Hugten
Anthony Verhofstad

Goede Vrijdag

Terwijl ik naar een voetbalwedstrijd van het Nederlands elftal zit te kijken, kom ik er achter dat ik niet echt met aandacht de beelden op de televisie volg. Ik moet nl. nog een stukje schrijven voor ons mededelingenblad.

Evenals het vorig jaar verschijnt deze uitgave weer rond Pasen. Automatisch komen dan de gedachten van wat ik al eens eerder geschreven heb, weer bij me op. Wordt het weer iets over het Paasmysterie of toch maar iets anders? Twijfelend besluit ik nog even naar de wedstrijd te kijken, tot me echt iets te binnen schiet. En in een keer is het er!

Op de vraag aan mij hoe het komt dat ik al zo lang in een koor zing, heb ik vele malen geantwoord: "Zingen in een koor als het onze, het St. Jozefkoor, is niet louter hobby. Het is meer, veel meer! Het is een overtuiging die ons draagt en die wij meenemen. De vreugde van zingen in dienst van de kerk, ter ere van Hem, die voor ons zijn leven gaf.

Om dat te gedenken was vroeger een vanzelfsprekendheid. En het ging heel gemakkelijk. Immers, als kind leerden wij dat Jezus op Goede Vrijdag gestorven was. 's Middags om drie uur. En ieder jaar op die dag, op dat tijdstip ging je met al die grote mensen mee naar de kerk. De klokken luidden triest en het leek buiten iets donkerder te worden. Binnen bad men de kruisweg.

Tegenwoordig is het niet zo eenvoudig om volgeling van Christus te zijn. Maar het zou toch te gek zijn als we Hem op Goede Vrijdag zouden vergeten. Je kunt toch niet voorbij gaan aan de dood van de grootsmens die ooit op onze aarde leefde, om daarna zijn verrijzenis te mogen bejubelen?

"Je kunt je de vreugde van het zingen niet voorstellen als je zelf nooit zingt.
Zo kun je ook de weldaad van "geloven" niet aanvoelen als je zelf niet gelooft."

Een zalig Paasfeest!

Theo Bastiaans,
Voorzitter

ROOSTER DAMES EN HEREN

- zo 27 mrt Palmzondag (in toog)
do 31 mrt Witte Donderdag (in toog)
19.00 u mis
vr 1 apr Goede Vrijdag (in toog) 19.00 u viering
za 2 apr gen rep Missa Super dixit Maria 18.30 u
greg voor Paaswake en Paaszondag 19.00 u
Paaswake (in toog) zonder sopr. 20.30 u
zo 3 apr Hoogfeest van Pasen (in toog) rep 9.00 u
(Super dixit Maria) mis 9.30 u
za 9 apr rep zonder sopranen
(Missa II Hassler en greg)
zo 10 apr Tweede zondag van Pasen (all post dies)
za 16 apr rep (Missa II en greg)
zo 17 apr Derde zondag van Pasen (all oportebat)
za 23 apr rep samen met Schola Cantorum Leidschendam
(10 sopranen) (Missa II en greg)
za 24 apr Vierde zondag van Pasen (all Ego sum)
Missa II met Schola Cantorum

Presentatie van St. Jozefkoor en gastkoor
in de St. Jozefschool van 15.00 tot 15.45
uur voor de eigen mensen.

- za 30 apr rep Maria-motet en greg
zo 1 mei Vijfde zondag van Pasen (all Christus
resurgens)
za 7 mei rep Maria-motet en greg
zo 8 mei geen greg. mis i.v.m. 1e communie
za 14 mei rep Missa II en motet en greg
zo 15 mei Zevende zondag van Pasen
za 21 mei generale rep Missa II en Maria-motet en
greg
zo 22 mei Hoogfeest van Pinksteren (in toog)
(all veni)
9.00 u rep Missa II, Maria-motet

ROOSTER SOPRANEN

- zo 27 mrt Palmzondag (in toog) rep en mis
do 31 mrt Witte Donderdag (in toog)
18.30 u rep, 19.00 u mis
vr 1 apr Goede Vrijdag (in toog)
19.00 u viering
za 2 apr generale rep Missa Super dixit Maria
zo 3 apr Hoogfeest van Pasen (in toog)
rep en mis
za 9 apr geen rep voor sopranen
zo 10 apr rep en mis (gregoriaans 1e mis;
boekje paastijd)
za 16 apr rep (Missa II Hassler)
zo 17 apr rep en mis
vr 23 apr Om 20.00 u komen 10 kinderen van de Schola
Cantorum Leidschendam aan in het T.D.I.
Het zou leuk zijn als alle sopranen
aanwezig zijn om onze gasten te ontvangen.
Om 20.30 u vertrekken de kinderen naar
de gastgezinnen.
za 24 apr rep met ons gastkoor in de St. Jozefschool
van 10.00 tot 11.45 uur.
Geoefend wordt de Missa II van Hassler en
na de pauze wat lichter repertoire i.v.m.
de presentatie op zondag.
rep: 18.00 u in het T.D.I. met schola
18.30 u met alten, tenoren en bassen
19.00 u drankje in de bar.
zo 25 apr rep in de kerk om 8.45 u samen met de
schola (om 8.40 u uiterlijk aanwezig
zijn!)
9.30 - 10.30 u H. Mis.
Presentatie van St. Jozefkoor en gastkoor
in de St. Jozefschool van 15.00 tot 15.45
uur voor de eigen mensen.
Om 16.00 uur vertrekt de schola weer.
za 30 apr rep Maria-motet
zo 1 mei rep en mis
za 7 mei rep Maria-motet
zo 8 mei geen greg. mis i.v.m. 1e communie
za 14 mei rep Missa II en motet
zo 15 mei rep en mis
za 21 mei generale rep Missa II en Maria-motet
zo 22 mei Hoogfeest van Pinksteren (in toog)

MUZIEK EN LITURGIE

Onder dankzegging voor de van de auteur Jos Thomasen verkregen toestemming, publiceren wij in de eerstkomende edities van ons mededelingenblad een reeks artikelen onder de titel "MUZIEK EN LITURGIE". De auteur raadpleegde hiervoor de volgende literatuur:

- G. Lukken, "De onvervangbare weg van de liturgie", 1980, Gooi en Sticht, Hilversum.
- H. Nolthenius, "Muziek tussen hemel en aarde", 1981, Querido, Amsterdam.
- H.A.J. Wegman, "Geschiedenis van de christelijke eredienst in het westen en in het oosten", 1977, Gooi en Sticht, Hilversum.

MUZIEK EN LITURGIE

Communicatie via rituelen

Door de natuurwetenschappen en de gedragswetenschappen is onze communicatie met de wereld en met elkaar veel omvangrijker en genuanceerder geworden. Echter, deze wetenschappen brengen ons alleen maar in contact met het gedeelte van de werkelijkheid dat zich leent voor objectieve waarneming en onderzoek. Is de werkelijkheid niet veel groter, veel rijker, veel dieper? Het is natuurlijk mogelijk om met de diepere werkelijkheid in contact te komen door erover na te denken. Dit gebeurt in de filosofie en de theologie. Een tweede mogelijkheid is het omgaan met mens en wereld, niet door rationeel discussiëren en denken alléén, maar door aan de werkelijkheid deel te nemen met heel het wezen, met verstand, gevoel en zintuigen. Dit

gebeurt bijvoorbeeld in de communicatie, die verloopt volgens rituelen. Als mensen zich uiten in rituelen, verwijzen ze naar een werkelijkheid die alleen maar in beelden kan worden uitgedrukt en opgeroepen. In het ritueel gaan symbool, rite en woord samen.

- * Een symbool is een gewoon ding, dat in een bepaalde context een bepaalde betekenis ("zeggingskracht") krijgt, zodat het ding meer openbaart dan het gewoonlijk via zijn kenmerken doet. In de oud-christelijke liturgie luidde het gezegde: 'per visibilia in invisibilia' (= door het zichtbare naar het onzichtbare); met andere woorden: dóór en ín het zichtbare en tastbare staat de mens in communicatie met de onzichtbare en ongrijpbare wereld.
- * Een rite is een symbolische handeling die van tijd tot tijd wordt herhaald. Wanneer mensen in een gewone handeling, bijv. het breken en delen van brood, een zin van het bestaan zien en deze handeling daarom voortdurend (symbolisch) herhalen, ontstaat een rite die hen in contact brengt met "de andere werkelijkheid".
- * Woorden zijn méér dan een soort transportmiddelen in het menselijk verkeer. Er zijn twee manieren van spreken. Er is een taal van duidelijke waarheden, begrippen en formules; de taal van de heldere logica, de objectieve informatie, de exacte wetenschap; een taal van termen. Er is een tweede taal, de taal van wat eigenlijk niet te zeggen is; een taal van beelden, van gelijkenissen, van associaties. Wanneer een samenleving overheerst wordt door het rationele en het materiële en het mysterie van het bestaan enkel via de eerste taal besproken wordt, dan raakt men het contact met de diepere werkelijkheid kwijt. Dit heeft consequenties voor het beleven van liturgie in onze tijd: wanneer men in de liturgie tot "eenduidig" taalgebruik vervalt, raakt het geloof in discredit en worden mensen in hun verwachtingen en behoeften teleurgesteld.

Liturgie als sociaal en religieus verschijnsel

Ritueel handelen doordringt het menselijk leven. De ritën concentreren zich vooral op de grenssituaties van het leven, waarin de behoefte aan "transcendentale" beleving het hevigst is: bij geboorte en puberteit (initiatie), bij situaties van kwaad en schuld, bij het vervullen van eerste levensbehoeften (maaltijd), bij huwelijk, bij ziekte en dood. De knooppunten van het menselijk leven en de ritën die daarbij horen reiken verder dan het individu: zij hebben te maken met de plaats van de mens in de gemeenschap. Een maatschappelijke structuur (te beginnen met de kiemcel, het gezin) kan niet zonder bepaalde communicatieve handelingen waarin zij zichzelf gestalte geeft. Iedere groep heeft na verloop van tijd eigen rituelen volgens welke haar leven verloopt. Vooral bij de overgang van de ene levensfase naar de andere heeft men sociaal erkende ritën nodig. Zo bedachten de communistische staten na het terugdringen van de religie hun eigen rituelen.

Het Griekse woord 'leitourgia' bevat zowel het woord 'laos' (= volk) als het woord 'ergon' (= dienst) en betekende 'de verplichting van de burger ten opzichte van de staat'; dit is in christelijke begrippen omgebogen tot '(ere)dienst van het gelovige volk aan de godheid'. Liturgie is dus een activiteit van een gemeenschap die via rituelen gezamenlijke waarden realiseert en beleeft. Dat rituelen een sociaal verschijnsel zijn brengt ook risico's met zich mee: rituelen kunnen in dienst gesteld worden van een bepaalde ideologie, van dogmatisme, van een bepaald systeem, van bepaalde machten. Denk maar aan de rituelen van het nazisme en het fascisme. Wanneer een ritueel geen vrije, spontane uiting meer is, wordt het ritueel even gevaarlijk als de macht in wier dienst het staat. Rituelen zijn dus geen specifiek religieus verschijnsel. Dit worden zij pas als een mysterieuze dimensie van het bestaan erin beleefd wordt.

